

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

Η ΓΥΝΑΙΚΟΥΛΑ

γυναικουλα εἶναι κ' ἐκεῖνη ὄν ἀνθρώπινον, ἀλλὰ κατωτέρα ἀνθρώπινου ἀξίας. Ἔχει ἴλιγγες καὶ ποταπὲς ιδέες, καὶ ἠλιγώτατη ἀνθρωπιὰ.

Γεωγραφικὲς τῆς γυνώσεως εἶν' ἐκεῖνες τοῦ τόπου τῆς ἢ καὶ μόνης τῆς γειτωνείας τῆς. Ἱστορικὰς, ὅσα θυμᾶται νὰ ἴδῃ μὲ τὰ ῥάτια τῆς, ἢ ἀκουσε μὲ τ' αὐτιά τῆς. Θρησκευτικὰς, ἢ ἐκκλησιὰ τῆς ἐνορίας τῆς, καὶ ὁ παπᾶς τῆς. Ἐπιτηδευματικὰς, ἢ ῥόκα τῆς, τὸ σακαρτσούνη τῆς, καὶ ἴσως — ἴσως καὶ τὸ κρασί.

Κάνει τὸ σταυρό τῆς ὅταν σημαίνουνε ἢ χαμπάνες, καὶ τότε κάνει καὶ ὅταν ἐμβαιήν στὴν ἐκκλησιὰ τῆς, καὶ ὅταν εἰς τὴν ἐκκλησιὰ τῆς ἀκούῃ νὰ μελετηθεῖ ἡ Παναγία. Δὲν ἐννοεῖ τίποτε ἀπὸ τῆ λειτουργία, καὶ ἔγχαίνει εὐχαριστημένη πῶς ἐλειουργήθηκε.

Κοντᾶ ὅμως σὲ τούτην τὴ γυναικουλα, ὀφθαλμοφανῶς κατωτέρα κοινωνικῆς τάξεως, εἶναι καὶ ἡ γυναικουλα ἀνωτέρα περιωπῆς. Τούτη ἔχει πλατύτερον ὀρίζοντα ιδεῶν, καὶ ἀνώτερον ιδεῶν τοῦ ἑαυτοῦ τῆς· ἐπειδὴ ταύτη, παρεχτῶς τῶν εἰρημένων γνώσεων καὶ πεποιθήσεων, κάνει καὶ τῆς ἔργεται τὸ φηγουρῖνο ἀπὸ τὸ Παρίσι, καὶ ἔξερει νὰ ἐνδύεται μὲ κομψότητα. Παίζει τὰ χαρτιά· ἴσως κηόλα διαβάζει Μυθιστορήματα. Ἔχει θεωρεῖον εἰς τὸ θέατρον, ὅπου ἡ δόξα καὶ ἡ ἀποθέωσή τῆς. Δὲν ἐννοεῖ μουσικὴν, οὐδὲ ξέρει τί γίνεται στὴ σακηνή· ἀλλὰ τὴν ἐπισκέφτονται οἱ κομψότεροι, οἱ ὅποιοι τὴ θαυμάζουνε. Καὶ βγαίνει ἐν θριάμβῳ, ὅτι ἐσάστισε ὅλους μὲ τὰ σπᾶνιά τῆς φορέματα καὶ τὰ λαμπρά τῆς στολίδια.

Ἡ ὕστερη τούτη γυναικουλα, μὲ ὄλην τῆς τὴν ὑπεροχὴν ἀπάνου στὴν πρώτη, ἔχει τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ κεφαλιοῦ τῆς γεμάτο κορδέλες,

φιγουρίνια, συναναστροφές, τραπουλόχαρτα, μαγαζιά με μόδες, καπέλα με πιϋμες ἀλλὰ τόσο μόνον.

Καὶ ὁμως ἡ γυναικοῦλα τούτη κυβερνάει τὸν ἀνθρωπάκη τὸν ἄνδρα της· καὶ ἀντάμα οἱ δύο τοὺς ἀναθρέφουνε τὰ παιδιὰ τους, κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τῶν γονέων!

Ἄπου γυναικοῦλες καὶ ἀνθρωπάκιδες κάμνουν τὸ σῶμα τῆς Κοινωνίας, ἐκεῖ δὲν ἐχτιμοῦνται παρὰ τὰ μηδαμινὰ, τὰ στάσημα, τὰ γελῶσα. Οἱ ἄλλοι ἀνώτεροι κίτρινοφυλλιάζουνε καὶ σαπίζουνε ἀποθαρήνόμενοι. Ἡ δὲ κοινωνία μένει πάντα εὐκαταφρόνητη, καὶ ἀναξία σύγχρονη τοῦ λοιποῦ ἐξευγενισμένου κόσμου.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἄ Ποιητῆς ἔχει κόσμον ἰδιαιτέρον ἐδικόν του μέσα στὸν ὅποιον ὑπάρχει, τὴ φαντασία του.

Ζῆ στὸν αἰθέρα τῆς φαντασίας του, μακρὰν ἀπὸ τὰ γήινα, τὰ ὅποια μόνον ἀπανθίζει, μεταχειριζόμενος τὸ ἀπάνθισμα ἐκεῖνο ὡς ὕλην πλάσμη.

Ἄ Ποιητῆς ζῆ στὰ ὕψη, καὶ θρέφει τὸ πνεῦμά του μὲ ἀμβροσίαν καὶ νέχταρ.

Ἄν ἐπικὸς—βόσκει αἰωνίως τὴ διάνοιά του μέσα στὰ ἥρωϊκὰ γεγονότα μυθολογίας καὶ ἱστορίας. Τὰ θαυμάσια κατορθώματα τῶν ἥρώων τῆς ἀρχαιότητος, εἶναι ἡ παντοσινή θροφή τοῦ πνεύματός του. Τὰ σπουδάζει, τὰ θαυμάζει, τὰ ἐρωτεύεται. Ἡ φαντασία του τότε, γεμάτη καὶ ἐγκυα ἡρωϊκῶν αἰσθημάτων, γεννᾷ ποιήματα περὶ Τρωϊκοῦ πολέμου· περὶ ἐλευθερώσεως Ἱεροσολύμων· περὶ μάνιτας Ὀρλάνδου· περὶ Κολάσεως, Καθαρτηρίου πυρός, Παραδείσου· κλπ. κλπ.

Ἄν δραματικὸς—στὲς ἴδιες ἀποθῆκες τῆς ἱστορίας καὶ μυθολογίας ζητεῖ σκηνές τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ὅσες ἐχπληχτικώτερες, ἢ διὰ τὸ φρικῶδες τῶν τολμημάτων, ἢ διὰ τὸ μεγαλεῖον αὐταπαρνήτων ἀρετῶν· καὶ τραγωδοποιῶντας τὴν ψυχὴν του πλάθει τραγωδίας. Ἄν δὲ μᾶλλον Δημόκριτος, σταματᾷ τὴν προσοχὴν του εἰς τὰ ἡμερήσια γελῶσα τῆς κοινωνίας, ἀπὸ τὰ ὅποια ζωηρὰ ἐντυπονόμενον τὸ πνεῦμά του, γεννᾷ κωμωδίας, εἰς τὲς ὅποιες τὰ στραβά τῆς κοινωνίας παρασταίνονται στὴν ἐλεεινότητά τους.

Ἄν σατυρικός, — ὁ νοῦς του εἶναι θύλακας χειρουργικῶν ἐργαλείων. Ἄλλα κόβουνε, καὶ ἄλλα τρυποῦνε· ἄλλα σκίζουνε καὶ ἄλλα ξεσκλοῦνε. Ὅταν συγκαταβαίνοντας χαϊδεύει, χαϊδεύει μὲ τὰ νύχια του· καὶ εἶναι ταῦτη ἡ μόνη συγκατάβαση ποῦ ἔμπορεῖ νὰ κάμῃ. Τοῦτος ἔχει μεγάλην δύναμιν εἰς τὸν ἑαυτὸν του, μεγάλην ἠμπόρεσιν μέσα στὴν κοινωνία. Ἀκολουθῶς, στέκει τὸ χεῖρι του στιγματίζοντας τὰ στραβά, νὰ γένη ὁ εὐεργέτης τῆς κοινωνίας, ἢ ἐξεναντίας μεταχειριζόμενος τὴν ἰκανότητά του ἄλλως—πως ἀπρεπῶς, νὰ γένη ἡ μάστιγά της.

Ἄν λυρικός, — θιασεύει μέσα στὸν αἰθέρα τῆς φαντασίας του· καὶ γεμάτος ἀπὸ τὸ αἶσθημα ποῦ τὸν κυριεύει, τὸ σωματῶνει τὸ αἶσθημά του, ἐκφράζοντάς το μὲ ἐκφρασες θερμές, μὲ ζωηρὰ πετάματα τῆς φαντασίας του, πότε μὲν ἐρωτικά, πότε βακχικά, πολεμικά, καὶ ἄλλα. Ὁ λυρικός ποιητὴς ὄντως ὁ ποιητικώτερος ὄλων. Τέτοιος εἶναι ὁ ποιητής. Εἶναι ὑπαρξὴ ἀμβροσία, εἶνε διερμηγεὺς τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἀοιδὸς πλασμένος, συνήθως διὰ νὰ εὐχαριστῇ, καὶ ἀπὸτε νὰ δυσχεραστῇ τοὺς ἄλλους. Ἄφροντις διὰ τὰς ὑποθέσεις του, καὶ θελγόμενος εἰς τὰς πλάνες τῆς φαντασίας του.

Ἄλλὰ ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀφαιρούμενος τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τὸν θετικὸν πραγματικὸν κόσμον, κατασταίνεται ξένος τοῦ κόσμου τούτου. Καὶ, στὰς ἀεροθασίας του, συνήθως γίνεσθαι καὶ παράξενος διὰ τὴν ἀεροθασικὴν του συμπεριφορὰν, κ' ἐπιζήμιος εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Νέοι, θαυμάσετέ τον, ἂν θέλετε, ἀλλὰ μὴν τὸν μιμηθεῖτε.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ὁ ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων ἔχει στὰς μελέτας του ἀγαπητὴν ἐνασχόλησιν, καὶ θελκτικὴν διασκεδασιν τοῦ πνεύματός του.

Θιασεύει μέσα στὴν μεγαλοφυίαν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς ἀνθρωπότητος παλαιῶν καὶ νεωτέρων. Θρέφει καὶ ἀναθρέφει τὸ πνεῦμά του μέσα εἰς τὸ ἐδικό τους· ἕως ὅτου γενόμενος καὶ αὐτὸς ἰκανὸς νὰ δώσῃ πνευματικὰ γεννήματα, τοῦ ἀνοίγεται τότε καὶ ἄλλος ἀνώτερος ὀρίζοντας, ἐκεῖνος τῆς ἐνεργείας. Μὲ τοῦτο πλάθει κ' ἐκεῖνος εἰς τὸν ἑαυτὸν του παραδεισιακὴν μίαν ὑπαρξίν, μὲ ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος ἔχει λεπτότερο καὶ λαμπρότερο.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὸν πραγματικὸν ἄνθρωπον, ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τοῦ κόσμου. Τοῦτος, ὅπου μέσασθε ἀπὸ τὸ γραφεῖο τοῦ διακρίνεται στὴν κοινωνίαν, ὅταν ἔμβῃ στὴν κοινωνίαν, εἶνε συγχὰ ὁ ὕστερος ὄλων, καὶ χάνεται. Δὲν γνωρίζει, ὡς δὲν τὸν γνωρίζουνε. Δὲν τὸν γνωρίζουνε, ἐπειδὴ ἄλλοιῶς τὸν ἐνομίζανε καὶ ἄλλοιῶς τὸν ἔβρισκονε. Τὸν ἔβρισκονε ὄλως ἀνίδεον τῶν κοινωνικῶν τῆς ἡμέρας, εἰς τὰ ὁποῖα τοῦτοι τὸν ὑπερτεροῦνε. Συμβαίνει δὲ ποῦ νὰ τὸν εὐρίσκουν κατώτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ ἑαυτοῦ του, καὶ νὰ τοῦ χάνουνε ἀπὸ τὴν ὑπόληψιν. Εἶναι διὰ τοῦτο ποῦ ὁ ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων, ὅστις κάμνει καλὴν παρησίαν ὅταν τυπομένος παρουσιάζεται στὴ δημοσιότητα, χάνει κάποτε ὅλα του τὰ θέληγτρα, ὅταν αὐτοπροσώπως παρουσιάζεται στὴν κοινωνίαν. Ὁ ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων ἔχει πλασμένον κόσμον ἰδανικὸν ἰδικόν του εἰς τὰς μελέτας του, ὄλως διαφορητικὸν ἀπὸ τὸν θετικὸν κόσμον, καὶ ζῆ μῆσα εἰς αὐτόν, ἀποξενονόμενος ἀπὸ τὴν κοινωνίαν. Καὶ ἰδοὺ τὸ αἴτιον τῆς εἰς τὴν συναναστροφὴν συγχνῆς ἀποτυχίας τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ὁ ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων, εἶναι εὐμορφο φυτὸ, φυτεμένον εἰς τὸ γραφεῖόν του ὅταν τὸν ξεφυτέψῃς ἐκεῖθε, τὸν ἐμάρανες, τὸν ἐσθύσας.

ἸΔΟΥ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΟΠΟΙΟΣ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΚΑΙ ΟΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ.

Ὅποιος φαίνεται ὁ ἄνθρωπος ἀπαντᾷται εἰς τοὺς δρόμους, εἰς τὰ κερφενεῖα, εἰς τὰς λέσχας, εἰς τὰς αἰθούσας τῆς ὑποδοχῆς, εἰς τὰς συναναστροφάς, καὶ εἰς ἄλλα ὅμοια φαινόμενα μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα ὅλα ἐρχεται ἐνδεδυμένος καθὼς πρέπει, χτενισμένος καθὼς πρέπει, μὲ τὸ φέρισμὸς του προετοιμασμένον καὶ φτιασμένον καθὼς πρέπει. Ἄν τοῦ ὑποθέσωμε καὶ κάποια φυσικὴ καλλονὴ καὶ χάρις στὰ κινήματά του καὶ εἰς τοὺς τρόπους του, κάποιο πνεῦμα στὰ λόγια του, κάποια φυσικὴν ἐπιτηδιότητα εἰς τὸ νὰ εἰσχωρῇ εὐκόλο νὰ γοητευθῆς, καὶ νὰ κινδυνέψῃς νὰ κάμῃς φίλο σου, ἢ καὶ σύντροφόν σου, κουτσούνα, εἰς τὴν ὁποίαν ἔπειτα, ἐγδυομένην, τὰ ἐξωτερικὰ ἐκεῖνα, ἔβρισκεις μῆσα κομμάτι ξύλο, ἢ κομμάτι ἄγθοφόρο, ἢ κομμάτι διάολο.

Ὅποιος πραγματικὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος, εὐρίσκεται τοιοῦτος, μόνον εἰς

τὴν ἐνδοτάτην οἰκογενειακὴν τοῦ ζωῆν· καὶ ἂν ἄνδρας, καὶ εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν συμφερόντων μὲ τοὺς ἀνθρώπους, ἔσω καὶ ἔξω τῆς οἰκογενείας του. Ἄτομον πρὸς ἄτομον συμβιβαζόμενος περὶ ἀμοιβαίων συμφερόντων, εἶναι ὁ μόνος λυδῖος λίθος, ἐπάνω εἰς τὸν ὅποιον ὁ ἄνθρωπος δείχνει ἀπὸ τι μέταλλον εἶναι καμομένος. Ἐκεῖ τότε ἂν δὲν εἶναι ὅποιος φαίνεται, βάνει κατὰ μέρος τὰς συστολὰς τοῦ σαλότου, λησμονεῖ τὴν ἐπίδειξιν τῶν εὐγενῶν καὶ γενναίων αἰσθημάτων, καὶ ἀφίνει νὰ φανῇ ζέσεσις ἢ ἀγένεια τῆς ψυχῆς του, ἢ ἡ ἀνικανότης τοῦ πνεύματός του.

Δυστυχῶς, ὁ ἄνθρωπος τῆς ὑποδοχικῆς αἰθούσης, δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῆς κρεβατοκάμαρας.

Εἰς τὴν κρεβατοκάμαρά του, ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀνύποπτος, καὶ ἀφίνει ἐλεύθερο ζεθύμασμα στὴν ψυχὴν του. Ἐκεῖ ὅθεν τὸν βλέπεις ζέσκεπον, ὅποιος εἶναι. Στὴν αἰθουσα τῆς ὑποδοχῆς θὰ παρουσιασθῇ εἰς ἄλλους φτιασμένους, καὶ πρέπει καὶ αὐτὸς νὰ τοὺς ἀντιπαρατάξῃ φτιασίδι· ἄλλως δειγνεται ἀσχημότερός τους, κατωτερός τους. Φτιασιδώνει ὅθεν τὸ ἠθικὸ του, γιὰ νὰ μὴ χάσῃ στὴν συνέντευξι, καὶ παρουσιάζεται ὅποιοςπραγματικῶς δὲν εἶναι.

Ο ΠΑΠΑΣ ΟΠΟΙΟΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ

Ὁ παπᾶς νὰ ἦναι ἱερεὺς. Νὰ ἦναι ὑπηρέτης τῆς κοινωνίας διὰ τὰς ἠθικοθηρασκευτικὰς τῆς ἀνάγκης. Ἐπαγγελματικὸς, ἐνάρετος καὶ σεβάσμιος.

Ἡ διαγωγή του τότε θέλ' εἶναι ὁ γνώμων τῶν ἐνορητῶν του, οἱ ὅποιοι θέλει τὸν βάνουν ἐμπρὸς των ὡς τύπον μιμήσεως.

Ὁ κατὰ μίμησιν τοῦ Χριστοῦ τοῦτος ἱερεὺς, δὲν λείπει ποτὲ ἀπ' ὅπου εἶναι χρεια νὰ παρευρίσκειται, διὰ νὰ δίνῃ ἀφιλοκέρδως τὴν πνευματικὴν του βοήθειαν εἰς ἐκείνους ὅπου τὴν χρειάζονται.

Εἶναι ὁ πνευματικὸς παρήγορος τῆς ἐνορίας· καὶ τὰ παιδιὰ τῶν ἐνοριτῶν μαθαίνουν ἀπὸ τὸ στόμα του τὴν ἠθικὴν τοῦ Εὐαγγελίου.

Τὸ ἅγιον φῶς τῆς ἀληθείας ἐμβαίνει τότε εἰς τὸ σπῆτι τοῦ φτωχοῦ, καὶ τὸ παστρεύει ἀπὸ τὰς πρόληψεις καὶ δεισιδαιμονίας ὅπου ἀτιμάζουν τὴν ἀνθρωπότητα.

Στέκει προσεχτικός εἰς τὸν πλησίον του· καὶ ἂν ἰδῆ μίαν ἠθικὴν ἀδυναμίαν, τρέχει εὐθὺς νὰ βοηθήσῃ τὴν ἀδύνατην ἀνθρώπινη φύση μὲ τὰς ἠθικὰς του νοουθεσίας, μὲ τὰς πατρικὰς του συμβουλὰς, καὶ κάποτε καὶ μὲ ἀγαπημένους ταπεινὰς ἐπίπληξες.

Ὁ ἱερεὺς τοῦτος ἐμβαίνει λυπημένος εἰς τὸ σπήτι τοῦ χαρτοπαίχτη, τοῦ μέθυσου, τοῦ ἀσώτου, τοῦ φυλάργουρου, καὶ ἄλλων ὁμοίων, ὡς νὰ ἤθελε νὰ συλλυπηθῆ τὴν πάσχουσαν οἰκογένειαν. Καὶ ἔμιλει ἰδιαίτερος εἰς τὸν ἔνοχον μὲ ἀγαθότητα καὶ μὲ ἀγάπην, ἀλλὰ καὶ μὲ φιλικὴν ἐπιμονήν· ἔτοιμος πάντα νὰ δεχθῆ ἀγογγύστως καὶ τὴν κακίαν του μεταχειρίσιν, ἂν καὶ τοῦτο συμβῆ.

Μαθαίνει ὅτι σὲ μίαν οἰκογένειαν εἶναι ἄλιγη σύμπτωσις στὸ ἀνδρόγυνο· ἐκεῖ, τυχαίως τάχα, γένεται συχαστής, καὶ ζητεῖ πάντοτε τὴν περίστασιν νὰ παρασταίῃ τὴν εὐτυχία ποῦ ἡ ὁμόνοια φέρνει στὰς οἰκογένειας.

Ἔτσι, ἀπὸ μία σὲ μία ἰατροῦει τὰς ἠθικὰς ἀδυναμίας εἰς τοὺς ἔνορριτας του, ἢ τοῦλάχιστον χύνει βάλσαμον εἰς τὰς πληγὰς τους. Καὶ κάθε ποῦ ἔπιτύχει νὰ μετριάσῃ ἓνα ἐλάττωμα, ἢ νὰ ἐμπνεύσῃ ἓνα καλὸ, αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν του, εὐχαριστημένον.

Ἔτσι, κανένα ἐπάγγελμα ἐντιμότερο, σεβασμιώτερο, ὑψηλώτερο, ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ ἱερέως.

Ὁ κατὰ μίμησιν τοῦ Χριστοῦ ἐνάρετος καὶ εὐεργετικὸς τοῦτος ἱερεὺς, ἤμπορεῖ νὰ σταθῆ καὶ ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως τοῦ ἰδίου βράχος ἀβόρχιτος καὶ ἀπάρχος· ἐπειδὴ ὁ κοινωνικὸς χαραχτήρας τοῦ τοιούτου ἱερέως, εἶναι ἀνώτερος κάθε χαραχτήρος.

Ο ΠΑΠΑΣ ΟΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ

Ὁ παπᾶς ὁποῖος εἶναι σήμερα, εἶναι μία εἰδεχθὴς παραμύρφωσις τοῦ ἱερέως.

Οἱ προκατόχοί του, ἐν γνώσει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ, ἐπαραστράτισαν ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ τὴ θρησκεία. Στὸ παραστράτισμά τους, εὐρεθῆκαν χωρισμένοι ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον. Καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ τὸ ἀθετήσουν παρρησιαί, τὸ ἐκαταδικάσαν νὰ μὲνῃ ἀνεξήγητο καὶ ἀγνωστο εἰς τοὺς ὄχλους, « ἵνα βλέποντες οἱ ὄχλοι, βλέπωσι καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες, ἀκούωσι καὶ μὴ συνῶσι »

Ἔτσι, τὸ ἔργον τοῦ παπᾶ σήμερα δὲν εἶναι παρὰ ἐκκλησιαστικὰς

ὕπηρεσίες, τὲς ὁποῖες ἐγχελεῖ κατὰ συνήθειαν, χωρὶς νὰ βάνη σ' αὐτὲς νόημα ἄλλο ἐκτὸς ἐκείνου τῆς ἐγχελέσεως τοῦ ἔργου του· ἀλλὰ ἀκατάληφτες εἰς αὐτόν, καὶ εἰς τοὺς ὄχλους· ἀνωφέλευτες ἀκολούθως, μάταιες, καὶ ἀναξιότιμες. "Ὅσοι ὀρέγονται ἓνα τέτοιο ἔργον θὰν ἦναι ἄξιοι δι' αὐτό. Πραγματικῶς, οἱ τοιοῦτοι δὲν εἶναι, παρὰ ὅσοι ἀπὸ τὴν κατώτερη τάξῃ τῆς κοινωνίας εἶναι ἀνίκανοι ὡς καὶ διὰ τὲς ὑποδεέστερες ἐκείνες ἐργασίαι τῆς τάξεώς τους. Ὁ παπᾶς σήμερα εἶναι ἄνθρωπος τῆς ὑστερης κοινωνικῆς τάξεως, εἰς τὴν ὁποίαν στρατολογεῖται ἡ παπαδοουλιὰ μας. Εἶναι ἄνθρωπος κακίστης ἀνατροφῆς, κακίστης διαγωγῆς, ἀμαθίστατος, γλυδῆς, βρόμιος, ὑποκριτῆς, καὶ φιλάργυρος, ἐκτὸς βέβαια ἐξαιρέσεων. Ὁ ἄνθρωπος τοῦτος, ἐνδυνόμενος τὴν παπαδοσύνη, ἔμπαίνει μέλος εἰς σὲ μία φυλὴ, ἡ ὁποία ζῆ μέσα στὴν κοινωνία, ἀλλὰ χωρισμένη ἀπὸ τὴν κοινωνία μὲ φορεσιὰ ἰδιαίτερη, μὲ συμφέροντα ἰδιαίτερα, καὶ μὲ χαρακτῆρα ἰδιαίτερον ἐδικόν της.

Ἡ φορεσιὰ του τόνε χωρίζει ὀφθαλμοφανῶς ἀπὸ τὴ λοιπὴ κοινωνία. Τὰ συμφέροντά του εἶναι ἐναντία τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ προόδου τῆς κοινωνίας. Καὶ ὁ χαρακτῆρας του ἐγωϊστικὸς καὶ ἀποτρόπαιος. Χαίρεται ὅταν γεννηέται, ὅταν ὑπανδρεύεται, καὶ ὅταν ἀποθνήσκει ἄνθρωπος. "Ὅχι διότι γεννηέται, ὑπανδρεύεται, ἢ ἀποθνήσκει, ἀλλὰ διότι εἰς ὅλες τοῦτες τὲς περιστασεὶς πιάνει χρήματα. Τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ τῆς κοινωνίας, τοῦ εἶναι παρομοίως ἀδιάφορα. Ἡ διαγωγή του μέσα στὰ ῥάσα, εἶν' ἐκείνη ποῦ ἦτον καὶ πρὶν τῆς μεταμφιώσεώς του. Ὁ παπᾶς τοῦτος ἀκολουθεῖ νὰ κλέφτη, νὰ ψευδομαρτυρῇ, ν' ἀφορκίζη, νὰ ἦναι πόρνος, μέθυσος, χαρτοπαίχτης καὶ νὰ κἀνη σαρακοστάδες. Εἰς ἓνα λόγον, ὁ παπᾶς ὁποῖος εἶναι, εἶναι εἰδεχθῆς παρωδία τοῦ ἱερέως.

—Ποῖος ἀπέθανε Δέσποτα;—Δύο, δύο! » Ἀποκρίνεται ὁ παπᾶς χαρούμενος, (Ἱστορικὸ τοῦτο).

«Νὰν τὸ πάρη ὁ Διάολος τὸ ἔργο ἴποπιασα. Καλῆτερο—ἦτανε τὸ πρῶτο». —Ἐλεγε ἄλλος παπᾶς πρῶην Ταμπακᾶς. (Ἱστορικὸ καὶ τοῦτο).

Ο ΑΣΤΕΙΟΣ

Ὁ χαρακτῆρας τοῦ ἀστείου εἶναι ἓνας ἀξιοζούμενος χαρακτῆρας. Στὴ συναναστροφή του ὁ νοῦς μας, βαρεμένος ἀπὸ ἔγνοιες, λαβθαίνει κάθε τόσο ἓνα δρόσισμα ποῦ μᾶς κἀνει καὶ ἀναφυλλιάζουμαι.

Κάθε τόσο· ἐπειδὴ ὁ ἀληθῶς ἀστεῖος δὲν εἶναι τόσο πλουσιοπάροχος εἰς τὰς ἀστειότητές του, ὅσον ὁ ἐπαγγελλόμενος τὸν ἀστεῖον νεκρίτης, εἰς τὰς νέκρες του.

Ὁ ἀστεῖος ἀπεικάζει τὸ ἐνόν, ἢ δυνατὸν γελοῖον σὲ κάθε πρᾶγμα, καὶ τὸ ἐκφράζει μὲ χάρη καὶ μὲ πνεῦμα, ὥστε νὰ κεντᾷ μ' ἐπιτηδιότητα, καὶ χωρὶς νὰ βάνῃ στὰ λόγια του πικρίαν. Ὁ ἀστεῖος εἶναι περιβόλι. Περιβόλι ἀνθοστόλιστο καὶ χαρμόσινο· μὲ νόστημες διασκεδάσεις, μὲ ἀγαπητὰ ξεδόματα, μὲ τόσα καὶ μὲ τόσα, διὰ τὰ ὅποια μᾶς γένητ' ἐπιθυμητὸς καὶ εὐπρόσδεχτος. Συναθῆμε νὰν τὸν θεωρῶμεν ὡς ἐλαφρὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀπατώμεθα. Ὁ χρωματισμὸς τοῦ πνεύματος εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ νοῦς. Ὡστε, καὶ σοβαροὶ ἀνόητοι θὰν ἦνε τόσοι, —καὶ νουνεχεῖς ἀστεῖοι ἄλλοι τόσοι.

Συναθῆξ δὲ ὁ ἀστεῖος νὰ πιάνη ἀγάπη στὸν χρωματισμὸν τοῦτον τοῦ πνεύματός του, ἐμψυχονόμενος ἀπὸ τὴν ἀρέσειαν τῶν ἄλλων· καὶ ν' ἀπλόνεται κάποτε καὶ παρέκει ἀπὸ τὸ φυσικὸ καὶ αὐθόρμητο. Μὲ τοῦτο εἶναι ἓνα ἀληθινὸ γλύσθησμα, μία πραγματικὴ πτώση, τὴν ὅποιαν ὁ ἀστεῖος πρέπει νὰ προσέχη νὰ ἀποφεύγῃ.

Εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐθυμὸς· καὶ συνήθως γεννηέται καὶ ἀναπτύσσεται εἰς τὸν κόλπον εὐθύμων κοινωνιῶν, ἢ ὅποιες λαβαίνουν ἴσως τὸν χαρακτῆρα τοὺς ἀπὸ τὰ ἔλατα τῆς γῆς των, τὰ ὅποια θὰν ἔχουν ἐπιβρόχην ἀπάνου στοὺς χαρακτῆρας, καθὼς τὴν ἔχουν καὶ εἰς τὰ φαγώσημα ὅλα. Εἶναι δὲ παρατηρημένο, καὶ ἐπόθηκε ὅτι « ἡ ἀστειότης διὰ νὰ ἦναι κλασικὴ, πρέπει νὰ 'βγαίνη ἀπὸ νοῦν σοβαρὸν. »

ΣΥΖΥΓΙΚΗ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ

Ἡ συζυγικὴ εὐδαιμονία ἀποχτημένη διὰ τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ, συγκαταβάσεως, καὶ ἀγάπης, εἶναι ὁ πολυθρόλλητος ἐκεῖνος Ἐπίγειος Παράδεισος, τὸν ὅποιον οἱ πρῶτοι μας προπάτορες ἐχάσανε, ἐπειδὴ ἐφάγανε τὸ μῆλον τῆς Ἐριδος.

Ἄλλ' ἂν ἡ ἀνεμπειρία ἐστέρησε τότε τοὺς προπάτορές μας ἀπὸ τὸν Παράδεισον τῆς ὁμοιοίας, δὲν ἔκλεισεν ὁμως καὶ αὐτὸν τὸν Παράδεισον εἰς ἐμᾶς τοὺς ἀπογόνους των. Ὁ Παράδεισος ἐκεῖνος ἐξακολούθει τοιοῦτος εἰς τὴν Γῆν μας, ὅποιος ἦτον τότε, μὲ ὅλα του τὰ τότε

παραδεισιακά θέληγητρα, ἀνοιχτός εἰς ὅποιον τόνε θέλει· ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ μὲ τὸ μῆλο ἐκεῖνο τὸ ἀπαίσιον, τοῦ ὁποίου ὁ Θεὸς ἐμπόδισε καὶ ἐμποδίζει τὴ γεύση, πρὸς διατύρησιν τοῦ Παραδείσου μας.

Εἶναι δὲ ἀναντιρρήτον ὅτι, ἡ οἰκογενειακὴ ὁμόνοια κρέμεται κυρίως ἀπὸ τὸν ἄνδρα. Ὅταν ὁ ἄνδρας διάγῃ συνετῶς καὶ τιμίως, ὅταν ἕως ἐξ ἀρχῆς ἀροσιωθῇ στὴ γυναικῆ του, ὥστε νὰ μὴ βλέπῃ παρ' αὐτὴν μόνην εἰς τὸν Κόσμον γυναικῆ, νὰ τὴν ἀγαπᾷ ἀκολούθως καὶ νὰ τὴ σέβηται ὡς τὸ μοναδικὸ ἐκεῖνο πλάσμα, τὸ ὅποσον αὐτὸς μόνος κατέχει· βέβαια, καὶ ἡ σύζυγός του, ἀξία τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ του, θάν τοῦ ἀνταποδοσῇ τὰ ἴσα, καὶ τὸ σπῆτι γένηται παράδεισος.

Ἀμοιβαῖος σεβασμός, ἀγάπη, καὶ σύμπνοια, μεταξύ συζύγων, ἰδοὺ ἡ βάσις καὶ ὁ ὅρος τῆς παραδεισιακῆς τῶν εὐδαιμονίας. Ἡ μέριμνα ἐνταυτῷ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων, εἶναι κ' ἐκεῖνη ἀέναντος πηγὴ ἐγκαρδίου χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως· ἐπειδὴ ἕως ὅτου εἶναι τρυφερὰ βλασταράκια, σιάζονται καὶ διευθύνονται κατ' ἀρέσκειαν· καὶ καλῶς ἀναθρεφόμενα κἀμουν τὴν χαρὰν τῶν γονέων.

Οἱ ἀγαπημένοι ὁμόγνωμοὶ σύζυγοι, καλλιεργοῦντες τὰς ψυχὰς τῶν παιδιῶν τους, καλλιεργοῦν τὰς πηγὰς τῆς μελλούσης εὐημερίας των. Ἡ ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ εἶναι σπόγγος ὅπου ρουφᾷ τὸ παράδειγμα ἕως εἰς τὰ βάθη του. Ἄν τὰ παιδιὰ ἴδανε παραδείγματα σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης μεταξύ τῶν γονέων τους, ἂν ἐμπνευσθήκανε ἀρετὲς, δὲν εἶναι ἀμφιφοβία ὅτι μιὰ μέρα θὰ παρατείνουν ἕως τέλους τὴν εὐημερίαν τῶν γονέων τους. Ἐνεστῶσα τότε καὶ περιμενομένη μέλλουσα εὐδαιμονία, τελειοποιοῦν τὴν εὐημερίαν τῶν συζύγων.

Ὅποια εὐτυχία, ὁποῖος παράδεισος, ἂν ἔπειτα ἀφ' οὗ χαροῦν ὀλόκληρα τὰ νηῆα τους εὐτυχεῖς, ὁ γέρο-σύζυγος ἤμπορῃ ἀκόμη νὰ λέη,

Εἶναι ἡ γυναικᾶ μου
Ψυχὴ μου, φῶς μου.
Εἶναι ὁ ἐπίγειος
Παράδεισός μου.

Στὴν παρουσία της
Ἀναγαλλιάζω,
Γρέχω σ' ἐδαύτηνε,
Τὴν ἀγκαλιάζω.

Εἶναι ἡ γλυκύτατη
Συντροφισὰ μου.
Γι' αὐτὴν ὀλόθερμη
Χτυπᾷ ἡ καρδιά μου.

Ποῖος στὸν Παράδεισο
Πλέον δοξασμένος;
Ποῖος εἰς τὰ σύμπαντα
Πληρᾷ εὐτυχισμένος;

Θρόνοι, Βασιλεία,
Δόξες, στεφάνια, ...
Σειρ 'τε στολίσετε
Τήν 'περιφάνεια.

—
"Άλλο περσσότερο
Δέν 'πιθυμάω,
"Άν τή γυναίκα μου
Τήν αγαπάω.

Γιά 'μέ ή γυναίκα μου
Μόνο μέ φθάνει,
Κ' εύτυχισμένονε
Αύτή μέ κάνει.

—
"Άν στήν αγάπη της.
"Έχω Ούρανό,
Τ' άλλα τά έπίγεια
Δέν τά ψηφώ.

Σ' έσε γυναίκα μου
Τήν 'Έδემ έχω,
Κι' έλος έλόθερμος
Σ' έσένα τρέχω.

Ο ΓΚΡΙΝΙΑΡΗΣ

Ο Γκρινιαρής είναι ένας ήθικος καρκίνος μέσα στον κόλπον τής οικογενείας, όπου τής τρώει τά σπλάγχνα, τή μαραίνει, τήν άλλαλιάζει.

Χάνει πρώτος εκείνος τήν εύημερία του· αν ποτέ έλαβε εύημεριαν ένας τέτοιος άνθρωπος· και τήν αφαιρεί ακολουθως από τούς άλλους υποκειμένους του.

Μπαίνει και γυρίζει τó σπῆτι, όχι τόσο διά νά ιδῆ, 'σάν καλός οικοκύρης, αν όλα ἦναι στον τόπο τους, όσο διά νά εύρη κάτι πού νά δίνη άφορμή στην έπιθυμία του, νά γκρινιαζή. Τό 'βρίσκει; Αἶ, τότε αρχίζει ή φάουσα, ή γκρινα και ή φωνές. Γκρινα και φωνές όπου δέν παύουνε τόσο γρήγορα, αλλά βαστούν περισσότερο από όσο ή καρδιά 'μπορεί νά βαστάξῃ.

Καθένας τότες εις τó σπῆτι τόν αποφεύγει. Η γυναίκα του, τά παιδιά του, υπηρέτες και υπηρέτριες, βουθένουνται και τραθηώνται σέ παράμερα μέρη ν' αποφύγουνε τόν κατακλυσμό! Άγλοιά σ' εκείνονε πού 'δωσ' αίτία σ'έκεινο τó περιχείλισμα· αλλά και οί λοιποί τής οικογενείας υποφέρουνε αναλόγως.

"Άν ή υπηρέτρια έτσάκισ' ένα ποτῆρι· αν ή γυναίκα του δέν έμαγέρεψε τó ψάρι ως αυτός ήθελε τó έπιθυμήσει· αν τó παιδάκι του έστραβοπάτησε τó παπούτσι του· αν ή θυγατέρα του δέν έβράψε άκόμη τó

Ἰηλομένο του φόρεμα, ἐκείνην τὴν ἡμέραν γίνεται τὸ «ἀνάστα ὁ Θεός» ἐκεῖ—μέσα, καὶ ὅλοι πρέμουνε.

Χορτασμένοι γκρίνα, ἡ ὀρεξὴ τους ἐκόπηκε· δὲ ἔμπορουνε νὰ φάνε. Μὲ τὸ νοῦ τους ἀλαλιασμένους, μὲ τὴν καρδιά μαραμμένη, ἀδημονοῦν καὶ στεναζοῦνε ὅλην τὴν ἡμέρα, καὶ τὴ νύχτα ἀκόμη, ἕως ὅτου νὰ ἴξημερώσῃ ὁ Θεὸς τὴν ἡμέρα, ποῦ πάλε τότες διὰ κανέν' ἄλλο δίκηρο παρόμοιο, ἢ ἴδιες σκηνὲς τῆς γκρίνας ἴξανανέουνονται, καὶ τὸ πνεῦμα τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἴξανασοτιζεταὶ πάλε τότες, προτοῦ λάβῃ καιρὸ ν' ἀναπνεύσῃ ἀπὸ τὴν προηγούμενη πίεση, καὶ ἡ οἰκογένεια ὅλη δυστυχεῖ καὶ ἀπελπίζεται.

Ἄν ποτὲ μέλη τοιούτων οἰκογενειῶν ζητοῦν τὴν ἐλευθέρωσίν τους διὰ μέσων ἀπελπισμένων καὶ παραφρόνων, ἡ κοινωνία χρεωσταῖ νὰ ἦναι συγκαταβατικὴ μὲ αὐτά· καὶ καθένας προτοῦ σκληρύνει κατὰ τοῦ ἐξοκείλλαντος, νὰ σκεφθῇ καὶ τὴ θέση τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου, καὶ νὰ ρίψῃ μέγα μέρος τῆς εὐθύνης εἰς τὸν ἀνυπόφερτον χαρακτῆρα τοῦ γκρινιᾶρη οἰκογενειάρχῃ. * *

(1885)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

* * Ἐκ τῶν χαρακτῆρων οὐδὲν μετεβλήθη καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ λεκτικὸν ἢ τὴν ὀρθογραφίαν, καθόσον εἶνα: λίαν γνωστὴ ἡ τοῦ Σεβαστοῦ Ποιητοῦ κ. Λασκαράτου ἰδία δοξασία περὶ τῆς γλώσσης καὶ τὴν ὀρθογραφίαν.

